

Nærpolitireformen

Et spørsmål om tillit

En teoretisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2017

Kand.nr : 702

Antall ord: 6574

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Begrunnelse for valg av tema og problemstilling.....	3
Avgrensning	4
Oppgavens oppbygning	4
Metode.....	4
Min for forståelse	5
Litteraturinnhenting.....	5
Begrepsavklaring.....	6
Hoveddel	6
Tillitsfremmende faktorer ved samfunnet	7
Systemtillit til staten.....	7
Lokal orden og felles verdigrunnlag.....	7
Medias påvirkningskraft.....	8
Tillitsfremmende faktorer ved politiets virke.....	9
Kompetanse	9
Robuste fagmiljøer	10
Tilstedeværelse og synlighet	11
Møtet mellom politi og publikum.....	12
Politikontakt eller lensmann	13
Erfaringer med sentralisering	14
Evaluerings av prøveordning i Follo politidistrikt.....	14
Erfaringer fra politireformene i Skottland og Danmark	14
Nærpolitimodellen – et ekko fra fortiden?	16
Avslutning	17
Avsluttende refleksjon.....	19
Referanser	21
Selvvalgt pensum	22

Innledning

Begrunnelse for valg av tema og problemstilling

Norsk politi skal omstruktureres og moderniseres. Målet med Nærpolitireformen er å sikre et kompetent og effektivt nærpoliti, og samtidig utvikle robuste fagmiljøer som er i stand til å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer. Samfunnet er stadig i endring og helt siden den første norske politiloven ble vedtatt i 1927 har spørsmålet om hvordan norsk politi skal organiseres vært gjenstand for en rekke diskusjoner. Den første offentlige utredningen om politiets oppgaver og rolle i samfunnet ble presentert av politiroллеutvalget i utredningene NOU 1981: 35 og NOU 1987: 27 *Politiets rolle i samfunnet*. Politiroллеutvalgets to utredninger har vært toneangivende for utviklingen av norsk politi.

Nærpolitimodellen, eller de ti grunnprinsippene, ble formulert av utvalget i den første utredningen. Hensikten med Nærpolitimodellen var å svare på spørsmålet om hva slags politi vi ønsket oss i Norge. De ti grunnprinsippene har siden den gang dannet verdigrunlaget for norsk politi- og lensmannsetat. Utvalget mente at det norske politiets styrke tradisjonelt har ligget i den lokale forankringen og den desentraliserte strukturen. Fredag 1. januar 2016 ble antall politidistrikter i Norge redusert fra 27 til 12. Norsk politi er gjenstand for den største reformen siden krigen. Gjennom sentralisering skal reformen legge til rette for utvikling av en organisasjon som er rustet til å møte fremtidens utfordringer med kvalitet og effektivitet.

Norsk politi er i verdenstoppen hva gjelder tillit i befolkningen. Tillit blir ofte omtalt som limet i samfunnet, og publikums tillit til politiet er et tilbakevendende tema i det offentlige ordskiftet og verserer hyppig i pensumlitteraturen på Politihøgskolen. Politiets evne til å handle på en måte som ivaretar befolkningens tillit fungerer som et tegn på kvalitet, og tillitsbegrepet fremstår som et sentralt verdimesig ideal for etaten (Johansen, 2010). Politidirektør Odd Reidar Humlegård har uttalt at, ved siden av medarbeiderne, er tillit politiets viktigste kapital (Humlegård, 2014).

I årene på Politihøgskolen har politi og tillit vært naturlige samtaleemner i undervisningssituasjoner, på piketten, så vel som under kaffepauser i kantinen.

Organiseringen av norsk politi, og tillitsrelasjonene mellom politi og publikum, er temaer som har fanget min interesse gjennom alle tre studieårene på Politihøgskolen. Jeg er interessert i å undersøke hvordan omorganiseringen av norsk politi vil påvirke tilliten politiet nyter i befolkningen og stiller derfor følgende forskningsspørsmål:

Hvilke implikasjoner kan nærpolitireformens sentraliseringstiltak få for tillitsrelasjonen mellom politi og publikum?

Avgrensning

Det hører ikke til tematikken i oppgaven å drøfte fordeler og ulemper ved implementering av Nærpolitireformen i sin helhet. Derfor avgrensner jeg min drøftelse til å omhandle kun tillitsrelasjonen, og hvilke mulige implikasjoner Nærpolitireformens sentraliseringstiltak kan få for denne.

Oppgavens oppbygning

Innledningsvis i oppgaven vil jeg redegjøre for valg av metode og litteraturinnhenting.

Deretter vil jeg si noe om min forforståelse knyttet til oppgavens problemstilling. Jeg vil kort foreta en begrepsavklaring for å belyse de mest sentrale begrepene jeg mener er relevante for leseren. Deretter følger oppgavens hoveddel. Her vil jeg foreta den teoretiske drøftelsen.

Avslutningsvis vil jeg dele noen oppsummerende betraktninger knyttet til momentene som er blitt drøftet i oppgavens hoveddel.

Metode

I dette kapittelet vil jeg anvende relevant pensumlitteratur for å belyse metodebegrepet. Jeg har valgt å skrive en teoretisk oppgave og vil i det følgende redegjøre for hvorfor jeg mener dette er en hensiktsmessig forskningsmetode i arbeidet med å belyse min problemstilling. Jeg vil redegjøre for min forforståelse og hvordan denne kan prege arbeidet med å besvare forskningsspørsmålet. I kapittelets avsluttende del vil jeg ta for meg hvordan jeg har gått fram for å innhente relevant litteratur.

Valg av metode i utformingen av en bacheloroppgave handler om å velge en fremgangsmåte som vil frembringe gode data og som vil belyse forskningsspørsmålet på en faglig interessant måte (Dalland, 2012). Jeg har valgt å skrive en teoretisk oppgave. Egil Olsvik beskriver teoretisk drøfting som en prosess der man setter ulike argumenter, teorier og informasjon opp mot hverandre. Det finnes en god del eksisterende litteratur som tar for seg sentralisering og hvilke konsekvenser sentraliseringsprosesser har for politiets virke. Det samme gjelder for tillit og hvilke faktorer som påvirker publikums tillit til politiet. For å belyse problemstillingen vil jeg drøfte eksisterende forskning og utsette problemstillingen for ulike argumenter i den hensikt å belyse problemstillingen på en faglig interessant og forsvarlig måte (Olsvik, 2013).

Samfunnsvitenskapelig metodelære skiller mellom kvantitative og kvalitative metoder. En form for kvantitativ tilnærming er spørreundersøkelser. Ved gjennomføring av en spørreundersøkelse er man opptatt av å kartlegge utbredelse av et fenomen. I arbeidet med bacheloroppgaven har jeg henvendt meg til nasjonale og internasjonale tillitsundersøkelser i et forsøk på å avdekke noen parametere som påvirker samfunnets tillit til politiet.

Alternativt kunne man gjennomført en kvalitativ undersøkelse. Kvalitative studier er særlig hensiktsmessige dersom man undersøker et fenomen man har lite kunnskap om fra før. Dataene som fremkommer her vil i utgangspunktet ikke kunne telles opp på samme måte som ved en kvantitativ undersøkelse, men synliggjør heller spesielle mønstre. Jeg kommer til å drøfte forskning som baserer seg både på kvantitative og kvalitative studier (Johannesen, Tufte, & Christoffersen, 2011).

Min forforståelse

Begrepet forforståelse viser til menneskets tendens til å tolke fenomener ut ifra allerede iboende kunnskaper og oppfatninger om virkeligheten. Dette skjer svært ofte ubevisst og er helt nødvendig for å sortere inntrykk og for å forstå virkeligheten. Min forforståelse knyttet til oppgavens tematikk er preget av flere aspekter som kan påvirke hvilke observasjoner jeg gjør og hvordan disse tolkes og vektlegges.

Under andre studieår hadde jeg praksis i Oslo Politidistrikt. Gjennom studieåret opplevde jeg at lokalkunnskap og relasjon til publikum var sentrale bestanddeler i kvaliteten på tjenesten politiet leverer. Før jeg begynte på Politihøgskolen jobbet jeg som barne- og ungdomsarbeider i fritidssektoren. En av erfaringene jeg sitter igjen med fra dette arbeidet er at politiets lokale forankring og lokalkunnskap er avgjørende suksesskriterier for at politiet skal nyte tillit i befolkningen. Min forforståelse er preget av erfaringer som taler til fordel for desentraliserte strukturer. Før arbeidet med bacheloroppgaven tok til var jeg i utgangspunktet negativ til reformens sentraliseringsaspekt. Under arbeidet med bacheloroppgaven har jeg ønsket å utfordre denne forforståelsen. Jeg har forsøkt å være meg bevisst at jeg er en utvelgende aktør som kan vektlegge data og argumenter til fordel for min forhåndsoppfatning om problemstillingen (Johannesen, Tufte, & Christoffersen, 2011).

Litteraturinnhenting

I arbeidet med å innhente relevant litteratur til bacheloroppgaven har jeg i hovedsak anvendt Politihøgskolens bibliotek. I tillegg har jeg snakket med ledende forskere ved Politihøgskolen som har kompetanse om politi og tillit. De har vært hjelpelige med å peke ut relevant

faglitteratur. Disse ressurspersonene var Birgitte Ellefsen, Marit Egge og Henning Kaiser Klatran.

Begrepsavklaring

«Tillit»

Tillitsbegrepet kan fremstå som en stor og diffus størrelse som opptrer i mange sammenhenger og som har ulik betydning avhengig av hvem som anvender begrepet. For å kunne besvare problemstillingen er jeg nødt til å bryte tillitsbegrepet ned til noe mer konkret og håndterlig. I arbeidet med bacheloroppgaven har jeg forholdt meg til den britiske sosiologen Anthony Giddens tre tillitsformer: (1) personlig tillit, (2) institusjonell tillit og (3) implisitt tillit (Giddens, 1997).

Den personlige tilliten knyttes til møter individer i mellom. Denne tillitsformen tar utgangspunkt i en ansikt til ansikt-relasjon og styrkes og svekkes av den enkelte borgers møte med den enkelte politibetjent. Den institusjonelle tillitsformen er tilliten man har til institusjoner og systemer. Denne påvirkes av individets møte med institusjoner. Sentrale premisser for institusjonell tillit er tydelig kommunikasjonsformidling og kommunikativ ledelse (Egge M, 2012). Man kan tenke seg at disse tillitsformene henger sammen. Den enkeltes tillit til systemet preges av de personlige møtene individet har hatt med en gitt polititjenesteperson. Tilliten som preger familierelasjoner, vennskap eller kollegier er å forstå som en implisitt tillit. Denne tillitsformen fungerer som et slags sosialt lim og hviler på en felles kulturforståelse.

«Sentralisering»

Sentralisering betyr «mot sentrum». I denne oppgaven omhandler begrepet en geografisk omorganisering av politi- og lensmannsetaten. Sentralisering handler altså om å gå fra mange små regionale politiforetak til færre og større driftsenheter.

Hoveddel

I arbeidet med å undersøke hvilke implikasjoner nærpolitireformens sentraliseringstiltak vil få for tillitsrelasjonen mellom politi og publikum har jeg innledningsvis forsøkt å identifisere hvilke parametere som er av størst betydning for graden av tillit politiet høster i befolkningen. Jeg har delt de tillitsfremmende faktorene inn i to kategorier. Først tar jeg for meg tillitsfremmende trekk ved samfunnet. Deretter undersøker jeg tillitsfremmende kvaliteter ved

politiets virke. Nærpolitireformen har til hensikt å styrke politiets kompetanse og lokale tilstedeværelse. Jeg har derfor hatt fokus på disse egenskapene.

Videre har jeg tatt for meg evalueringsrapporter av tre sentraliseringsreformer. Hensikten har vært å kartlegge hvilke erfaringer som er gjort med hensyn til sentraliseringens innvirkning på tillitsaspektet. Avslutningsvis ser jeg på Nærpolitimodellen og deler noen betraktninger knyttet til hvorvidt den er til fordel eller ulempe for fremtidens tillitsrelasjon.

Tillitsfremmende faktorer ved samfunnet

Som nevnt vil jeg i dette kapittelet se nærmere på hvorvidt strukturelle trekk ved samfunnet er av betydning for tillitsrelasjonen mellom politi og publikum. For å belyse tematikken er det spesielt tre faktorer jeg ønsker å trekke frem.

Systemtillit til staten

Den første faktoren handler om befolkningens tilfredshet med demokratiet og overføring av tillit mellom offentlige etater. Studier av tillit til offentlige systemer viser at den største enkeltvariabelen for variasjon synes å være publikums tilfredshet med hvorvidt demokratiet fungerer. Denne tilfredsheten påvirker i stor grad den generelle systemtilliten til politiet og offentlige institusjoner for øvrig. Et kjennetegn på et velfungerende demokrati er blant annet fraværet av korrupsjon. En komparativ studie av 16 europeiske land gjennomført i 2007 avslørte at et lands generelle korrupsjonsnivå spiller en betydelig rolle for variasjoner i grad av tillit. For Norge kan det altså tenkes at den generelle tilfredsheten med demokratiet og det lave korrupsjonsnivået slår positivt inn på publikums rangering av politiet (Kääriäinen, 2007).

Videre har forskning vist at det foregår en overføring av tillit mellom offentlige institusjoner. Det er mye som tyder på at tilliten til offentlige instanser er generell og kumulativ. Det vil si at det foregår en overføring av tillit mellom de ulike aktørene og at hver enkelt nyter godt av de øvriges omdømme. Denne smitteeffekten viser seg imidlertid å være noe svakere hos politiet enn for andre samfunnsinstitusjoner. Allikevel er samvariasjonen så fremtredende at man kan konkludere med at det er en sammenheng mellom tilliten til politiet og andre offentlige institusjoner (Johansen, 2010).

Lokal orden og felles verdigrunnlag

Den neste faktoren handler om sosial ulikhet og store samfunnsmessige motsetninger. Det er mye som tyder på at befolkningen uttrykker sin bekymring over sosiale problemer gjennom mistillit til politiet (Jackson & Sunshine, 2007). Store sosiale ulikheter og opplevelse av samfunnsmessig oppløsning blir altså tilskrevet politiets innsats og gir negativt utslag på

tillitsundersøkelser. Store kulturelle motsetninger har også vist seg å ha negativt utfall for befolkningens tillit til politiet. En forutsetning for at befolkningen skal anse politiet som legitim maktutøver er at samfunnet er omforent rundt felles lover og verdier. Dersom det er stor uenighet blant borgerne knyttet til dette vil politiet bli tvunget til å velge side.

Kontrollvirksomheten vil følgelig ramme den gruppen som ikke er en del av verdifelleskapet. Tilliten til politiet kan altså ses på som et uttrykk for befolkningens opplevelse av den sosiale orden i samfunnet og konformiteten knyttet til hva som er rett og galt. I Norge er det små sosiale forskjeller og vi har for det meste felles verdigrunnlag. Dette slår positivt ut når publikum skal oppgi i hvor stor grad de har tillit til etaten (Egge, Berg, & Johansen, 2010).

Medias påvirkningskraft

En tredje faktor er medias påvirkningskraft. Denne er todelt. På den ene siden blir media ofte trukket frem som en tillitsvekkende aktør. Negativ mediedekning av politiets innsats ved kritikkverdige hendelser og generelle skildringer av kriminalitetsutfordringer i samfunnet kan slå negativt ut på tillitsmålinger. En engelsk undersøkelse fra 2003 viser blant annet variasjoner i publikums tillit til politiet på lokalt og nasjonalt nivå. Publikum rangerte generelt det lokale politiet høyere enn det nasjonale. Dette kan forklares med at publikums inntrykk av det lokale politiet er basert på egne erfaringer, mens inntrykket av det nasjonale blant annet er basert på medieoppslag (Hough & Roberts, 2012).

På den andre siden spiller media også en sentral rolle i det omdømmestyrkende og tillitsskapende arbeidet. Det er grunn til å tro at realistiske forventninger til hva politiet kan foreta seg er en forutsetning for tillit. Dersom det over tid utvikler seg en uoverensstemmelse mellom publikums forventninger og politiets evner kan dette virke tillitsvekkende. Gjennom media kan politiet kommunisere informasjon som bidrar til å gi befolkningen realistiske forventninger til politiets oppgaveløsning (Egge, Strype, & Thomassen, 2012).

Kommunikasjon som avklarer forventninger er imidlertid ikke tilstrekkelig for å ivareta befolkningens tillit. I følge politiets kommunikasjonsplattform fra 2011 må etaten forholde seg til økte krav om åpenhet og tilgjengelighet (POD, 2011). Nyhetsmediene er en arena som legger til rette for politiets mulighet til å håndtere kritikk åpent og troverdig når innsatsen blir berettiget eller uberettiget kritisert. Politiets håndtering av kritikk har vist seg å være en viktig tillitsfremmende faktor (Egge, Strype, & Thomassen, 2012).

Oppsummert kan det se ut til at politietaten ikke kan ta hele æren for den høye tilliten den høster i befolkningen. Kvaliteten på tillitsrelasjonen mellom politi og publikum må ses i

sammenheng med den generelle systemtilliten til offentlige myndigheter. Denne er spesielt høy i Norge og andre velfungerende velferdsstater. Videre ser vi at publikums tillit til politietaten påvirkes av sosioøkonomiske forhold og store samfunnsmessige motsetninger. At det i Norge er små sosiale forskjeller og at vi for det meste er omforent rundt felles normer og verdier slår positivt inn på tillitsundersøkelser som angår politiet. Tillitsrelasjonen påvirkes også av inntrykk fra media. Medias påvirkningskraft viser seg imidlertid å fungere både tillitsstrykende og tillitsvekkende.

Når vi måler tilliten til politiet måler vi altså noe mer enn bare politiets innsats.

Tillitsundersøkelsene preges av forhold som ligger utenfor politiets kontroll. På den ene siden nyter politiet godt av publikums generelle systemtillit til staten. På den andre siden får politiet skylden for anliggende som faller utenfor etatens ansvarsområde som for eksempel sosioøkonomiske forhold. Undersøkelsene er med andre ord for grove til å si noe om tilliten til politiet isolert sett. De er mer et uttrykk for en generell tillit i samfunnet - en tillit som fremstår som nokså urokkelig. For problemstillingen min er dette interessant fordi organiseringen av politiet er en del av de strukturelle linjene som påvirker publikums systemtillit til staten. De organisatoriske rammene vi legger i dag vil få konsekvenser for fremtidens tillitstilstand. Dersom vi i fremtiden skulle måle en vedvarende endring i publikums tillit til politiet vil det trolig være for sent å gjøre noe med det. Vi har derfor mye å tjene på å identifisere de mest tillitsfremmende faktorene og anvende disse i organiseringen av politiet.

Tillitsfremmende faktorer ved politiets virke

Gjennom sentralisering har Nærpolitireformen til hensikt å øke politiets kompetanse og tilstedeværelse i lokalmiljøet. En naturlig videreføring av resonnementet blir derfor å undersøke om dette er kvaliteter som har innvirkning på tillitsrelasjonen.

Kompetanse

Den amerikanske forskeren Tom R. Tyler deler befolkningens syn på politiet inn i to modeller – en instrumentell modell og en prosessuell modell. Førstnevnte tar for seg befolkningens vurdering av politiet basert på kostnadseffektivitet og evnen til å bekjempe kriminalitet. Sistnevnte omhandler publikums opplevelse av at såkalte rettstatsverdier blir ivaretatt. Dette innebærer blant annet opplevelsen av å bli behandlet rettferdig og respektfullt. Andre eksempler på rettstatsverdier er at organisasjonene korrigerer seg selv og at feil blir rettet opp (Egge, Strype, & Thomassen, 2012). Tyler har gjennom flere studier funnet at det er

sistnevnte modell som er mest avgjørende for grad av tillit. Han understreker at kriminalitetsbekjempelse ikke er ubetydelig for tillitsspørsmålet, men at den i mindre grad er utløsende for variasjoner i publikums rangering av politiet (Egge, Berg, & Johansen, 2010).

Funnene til Tyler kommer til uttrykk i evalueringsrapporter av norske og utenlandske sentraliseringsreformer, så vel som i tillitsundersøkelsen i kjølvannet av 22. juli. Både i Danmark og Skottland ble politiets evne til å etterforske kompliserte saker bedret etter omorganiseringen. Til tross for dette sank tilliten til politiet i begge land. Bedringen i etterforskningskapasiteten hadde med andre ord ingen tilsynelatende positiv effekt på grad av tillit i befolkningen. Til tross for omfattende kritikk av politiets innsats under angrepene 22. juli fremstod tilliten til politiet som stabil i etterkant. Politiets manglende beredskapskapasitet og kompetanse virket å ha liten innvirkning på tillitsrelasjonen over tid (Egge, Strype, & Thomassen, 2012).

Et annet eksempel på at politiets innsats er mindre avgjørende for tillit finner vi ved å henvende oss til Politidirektoratets innbyggerundersøkelse. Undersøkelsen viser at politiet gjennomgående rangeres høyere av personer som ikke har vært i kontakt med etaten enn av de som av ulike grunner har hatt befattning med politiet. Det er altså grunn til å tro at informantene som oppgir å ha høy tillit til politiet ikke nødvendigvis baserer dette på egne erfaringer med politiets kompetanse. Svekkelsen i tillit hos de som har vært i kontakt med politiet kan både ha sitt utspring i urealistiske forventninger hos publikum og i klanderverdig behandling fra etatens side. Uavhengig av årsaken peker funnene på at tilliten til politiet ikke ukritisk kan ses på som produktet av politiets egen innsats. Kontakt med politiet kan tvert imot fungere tillitsvekkende (Politidirektoratet, 2008).

Robuste fagmiljøer

Et av målene med omorganiseringen av norsk politi- og lensmannsetat er å legge til rette for utviklingen av robuste fagmiljøer som skal være i stand til å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer. Disse miljøene skal inneha større grad av spisskompetanse og sørge for bedre kvalitet på tjenestene politiet leverer. I preposisjonene fremgår det at politiets evne til å bekjempe kriminalitet er avgjørende for befolkningens tillit (Prop.61LS). Forskningen jeg har fremlagt viser derimot at kompetanse er en mindre utslagsgivende parameter for tillitsrelasjonen. Det er andre aspekter som er av større betydning for tillit som for eksempel ivaretagelse av demokratiske verdier og prosedural rettferdighet. Omorganiseringens fokus på utvikling av robuste fagmiljøer gjennom sentralisering kan derfor ikke ukritisk forstås som en tillitsfremmende faktor.

Allikevel kan man tenke seg at kompetanse ikke er helt uvesentlig for tillitsrelasjonen mellom politi og publikum. Som nevnt viser undersøkelser at personer som har vært i kontakt med politiet har lavere tillit til etaten enn de som ikke har hatt behov for organisasjonens tjenester. Dette kan være en indikasjon på at politiets kompetanse er for lav og at publikums illusjon av et kompetent politi brister i det de oppdager dette. Dette er neppe et bærekraftig premiss for fremtidens tillitsrelasjon, og en kompetanseheving kan derfor føre til økt tillit hos de som har behov for bistand fra politiet (Politidirektoratet , 2008).

Videre ser vi at kriminalitets- og samfunnsutviklingen stiller stadig større krav til politiets kompetanse. Politianalysen peker på at selv om den registrerte kriminaliteten går ned, er det en økning innenfor visse typer alvorlig kriminalitet som er vanskelig å etterforske. Blant disse trekkes seksualforbrytelser, organisert kriminalitet, krimigrasjon og cyber-kriminalitet frem som eksempler. Evalueringen av Politireform 2000 peker på behovet for å finne en bedre balansegang mellom lokal tilstedeværelse og bekjempelse av hverdagskriminalitet på den ene siden, og ressursbruk på bekjempelse av organisert kriminalitet på den andre siden (Sæveraas, 2006).

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt kompetanse er en nødvendig forutsetning for tillit bør man altså evne å ha to tanker i hodet samtidig. Til tross for at forskning viser at kompetanse er mindre avgjørende for variasjoner i grad av tillit, er det allikevel nødvendig at politiet utvikler seg i takt med samfunnet. Den økende forekomsten av alvorlige kriminalitetsformer stiller stadig større krav til politiets kompetanse (NOU2013:9, 2013). Det blir altså vesentlig for fremtidens tillitsrelasjon at politiet både innehar kompetanse til å etterforske alvorlig kriminalitet, og samtidig ivaretar og handler i henhold til demokratiske verdier.

Tilstedeværelse og synlighet

En av de meste kjente teoriene knyttet til spørsmålet om politi og tillit er tanken om at økt tilstedeværelse av synlig politi fører til økt trygghet og tillit. Her virker forskning å variere noe fra land til land. På den ene siden finnes det amerikanske studier som viser at en slik sammenheng eksisterer (Howdon, Ryan, & Griffin, 2003). På den andre siden har nordiske undersøkelser avdekket at synlig politi i mange tilfeller kan føre til redusert tillit og økt utrygghet. I denne oppgaven har jeg valgt å fokusere på de nordiske studiene fordi resultatene er mer sammenlignbare med norske forhold.

Undersøkelser med dansk politi viser at økt synlighet kan ha negativ innvirkning på publikums tillit og trygghetsfølelse. Den danske kriminologen Lars Holmberg forklarer dette

med at man i Norden assosierer synlig politi med at noe farlig er i ferd med å skje (Holmberg, 2004). En studie fra Finland gjennomført av Juha Kääriäinen i 2008 med tittelen «Why Do the Finns Trust the Police» konkluderte med at det verken var noen sammenheng mellom avstanden til nærmeste politistasjon eller politiets synlighet og grad av tillit i befolkningen (Kääriäinen, 2008). Tilstedeværelse og økt synlighet er altså ikke et avgjørende premiss for tillit. Det kan heller virke tillitsvekkende.

Møtet mellom politi og publikum

Samtidig har forskning vist at møtet mellom politi og publikum bærer med seg en rekke muligheter for å omsette tillitsskapende virksomhet. I det følgende vil jeg trekke frem to aspekter ved enkeltmøter mellom politi og publikum som kan være av betydning for tillitsspørsmålet.

Det første eksemplet handler om kommunikasjon. I evalueringen av prosjektet «Trygghet og tillit» som ble publisert av Politihøgskolen i 2010, oppga mange av informantene mangel på kommunikasjon mellom politi og publikum som en tillitsvekkende faktor. Mye av politiets virksomhet kan fremstå uforståelig for publikum. Et avgjørende suksesskriterium for å bygge tillit er derfor at politiet kommuniserer til publikum hvorfor de er på stedet (Egge, Berg, & Johansen, 2010). Tanken om at kommunikasjon fungerer tillitsfremmende får også støtte fra internasjonal politiforskning. Amerikaneren Wesley Skogan understreker betydningen av et forklarende politi som møter publikum ansikt til ansikt. Han trekker blant annet frem at publikum rangerer politiet på bakgrunn av den enkelte betjents evne til å gi publikum råd, samt vise forståelse og sympati med individer i vanskelige livssituasjoner. I likhet med det norske studiet viser Skogan til at mangel på kommunikasjon mellom politi og publikum ofte blir trukket frem som en sentral tillitsvekkende faktor blant informanter (Skogan, 2006).

Det andre eksemplet handler om hvordan direkte møter mellom politi og publikum legger til rette for politiets mulighet til å omsette prosedural rettferdighet. En studie fra 2009 gjennomført av Dr. Ben Bradford viser en sammenheng mellom positiv rangering av politiets innsats og opplevelsen av å bli behandlet rettferdig. Helen Gundeus peker på at man kan tolke Bradfords funn som at det er enklere for politiet å demonstrere rettferdig behandling enn effektivitet da dette kommer tydeligere til uttrykk i politiets personlige møter med publikum. Gundeus viser videre til Bradfords funn om at kontakt og dialog bærer med seg en rekke muligheter til å påvirke publikums holdning til politiet i positiv retning (Johansen, 2010). Med andre ord spiller kvaliteten på politiets møte med publikum en rolle i det tillitsskapende arbeidet.

Når det er snakk om tillitsskapende virksomhet er det altså nødvendig å skille mellom instrumentell tilstedeværelse, og tilfeller hvor politi og publikum møtes ansikt til ansikt. Helene Gundehus og Paul Larsson poengterer i boken «Politivitenskap» at tilstedeværelsesbegrepet i stadig økende grad omdefineres fra å handle om forebyggende patruljering til målrettet innsats basert på kartlegging av kriminalitetsmønstre. På denne måten forenes tilstedeværelsesbegrepet med effektivitet og kriminalitetskontroll (Gundhus H, 2014). En diffus forståelse av tilstedeværelsesbegrepet vil vanskeliggjøre oppgaven med å tilrettelegge for et tillitsskapende politi. For innføringen av Nærpolitireformen blir det altså vesentlig for tillitsdimensjonen at man er seg bevisst hvilken form for tilstedeværelse man legger opp til.

Politikontakt eller lensmann

I forbindelse med implementeringen av Nærpolitireformen har Justisdepartementet bestemt at alle kommuner skal ha en såkalt politikontakt. Politikontakten vil i mange tilfeller fungere som en utvidelse av lensmannsrollen og i noen tilfeller erstatte den fullstendig. Intensjonen bak å bytte ut lensmannen med en politikontakt er å frigjøre ressurser som skal finansiere økt patruljering (Prop.61LS). Basert på forskningen jeg har fremlagt vil jeg i det følgende vise at politikontakten og patruljenes arbeidsprofil blir avgjørende for tillitsrelasjonen.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan ordningen med kommunale politikontakter vil påvirke tillitsrelasjonen må man se på hva som fungerer godt og mindre godt med dagens ordning. På den ene siden har den desentraliserte strukturen blitt kritisert for at de lokale driftsenhetene har kort åpningstid og liten grad av tilgjengelighet. Politianalysen peker blant annet på at den desentraliserte strukturen i realiteten har vært til hinder for et lokalt tilgjengelig politi. Man kan tenke seg at en usynlig lensmann ikke fungerer tillitsfremmende for politiets relasjon til befolkningen (NOU2013:9, 2013).

På den andre siden har verdien av lensmannsordningen tradisjonelt vært at lensmannen har vært en integrert del av lokalbefolkningen. Lensmannskontoret har fungert som en arena hvor politi og publikum møtes i en udramatisk situasjon. For tilhengere av Nærpolitimodellen blir dette trukket frem som en tillitsfremmende faktor som ivaretar nærpolitidimensjonene ved lensmannens virke. Dersom ordningen med en kommunal politikontakt skal kunne videreføre disse verdiene er man avhengig av at politikontaktembetet ikke utelukkende omhandler administrative og byråkratiske gjøremål. Politikontakten må på lik linje med lensmannen, og de lokale betjentene for øvrig, få anledning til å treffe lokalbefolkningen ansikt til ansikt.

Reformen søker å legge til rette for at politiet i større grad er synlig og tilstedeværende i lokalmiljøet. For problemstillingen min blir altså betydningen av ordet *tilstedeværelse* sentral. Som nevnt viser forskning at mekanisk synlighet og tilgjengelighet i seg selv ikke er tilstrekkelig for å skape og ivareta tillit. Det kan tvert imot fungere tillitsvekkende. Dersom resultatet av omorganiseringen blir økt tilstedeværelse, men at tilstedeværelse vil si økt eksponering for et tilreisende utrykningspoliti, kan dette påvirke tillitsrelasjonen i negativ retning. Man kan tenke seg at en avgjørende faktor for fremtidens tillitsrelasjon er hvorvidt omorganiseringen lykkes i å ivareta politiets mulighet til å møte publikum ansikt til ansikt. Det er denne formen for tilstedeværelse som beviselig er mest tillitsfremmende.

Erfaringer med sentralisering

Historisk har forutsetningene for nærpolitiet vært lokal tilknytning gjennom desentraliserte strukturer. Med dagens nærpolitireform er premissene for nærpolitikonseptet forandret. I arbeidet med å undersøke hvorvidt sentralisering er en god forutsetning for et lokalt tilgjengelig politi har jeg sett hen til norske og utenlandske sentraliseringsprosesser.

Evaluering av prøveordning i Follo politidistrikt

25. februar 2007 fikk Follo politidistrikt i oppdrag av Politidirektoratet å gjennomføre en prøveordning som skulle se på hvorvidt en reduksjon i antall driftsenheter ville påvirke effektiviteten og kvaliteten på tjenesten. Da prosjektet ble vedtatt 9. desember 2009 ble antall tjenestesteder redusert fra tretten til to.

Effekten av prøveordningen i Follo politidistrikt ble i perioden januar til juni 2012 vurdert av Agenda Kaupang på oppdrag fra Politidirektoratet. Kapittel fire i evalueringen tar for seg hvordan omstillingen påvirket politidistriktets omdømme hos innbyggeren. Hovedinntrykket fra evalueringen var at publikums tillit til politiet økte etter at omstillingen i distriktet ble gjennomført. Den nasjonale innbyggerundersøkelsen om politiet som ble gjennomført i oktober 2012 viste samtidig at publikums tillit til politiet på landsbasis hadde sunket. Tillitsøkningen i Follo var altså ikke del av en nasjonal trend. Samtidig som tilliten økte peker evalueringen på at den lokale tilknytningen ble svekket. Disse to poengene er sentrale for mitt resonnement og jeg vil komme tilbake til hvorfor senere i kapittelet (Hoff & Helgesen, 2012).

Erfaringer fra politireformene i Skottland og Danmark

Nick Fyfe, ved Universitetet i Dundee i Skottland, har forsket på konsekvensene av implementeringen av den skotske politireformen. Da politireformen i Skottland ble gjennomført i 2013 ble antall politidistrikter redusert fra åtte til tre. Intensjonen bak

sentraliseringsreformen i Skottland var den samme som i Norge. Reformen skulle bidra til et mer kostnadseffektivt politi med sterk lokal tilknytning.

Evalueringsrapporten til Fyfe avslører at reformen i Skottland har lyktes på en rekke områder. Blant annet klarte man å redusere byråkratiet. I tillegg førte bedret tilgang på nasjonale ressurser til stryket etterforskningskapasitet. Evalueringen avslører imidlertid motsatt tendens for publikums tillit til politiet. Fyfe peker på at politiets relasjon til publikum i nærmiljøet ble svekket. Etter innføringen av den skotske politireformen ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse. Denne avslørte en nedgang på fire prosent i den skotske befolkningens tillit til politiet i perioden 2013 til 2015 (APS Group Scotland, 2016).

Den danske politireformen ble på mange måter konstruert over samme lest som den skotske, samt vår egen nærpolitireform. I boken «Verdens beste politi» evaluerer Flemming Balvig og Lars Holmberg konsekvensene av den danske politireformen. Reformen ble iverksatt 1. januar 2007 som følge av visjonsutvalgets rapport «fremtidens politi» fra 2005. I likhet med Nærpolitireformen var også den danske reformen en sentraliseringsreform. Antall politidistrikter i Danmark ble redusert fra 54 til 12. De overordnede målene for implementeringen av reformen var større effektivitet, hurtigere responstid, mer åpenhet og tilgjengelighet, samt styrket lokal tilknytning (Balvig & Holmberg, 2011).

På samme måte som den skotske reformen lyktes også danskene med hensyn til politiets etterforskningskapasitet. Evalueringen til Balvig og Holmberg viser at reformen har gjort det danske politiet mer profesjonelt, og bedret forutsetningen for å etterforske kompliserte og alvorlige saker. I tiden etter implementeringen av reformen sank imidlertid tilliten til politiet. Tilliten til dansk politi nådde sitt laveste punkt i 2008, men steg frem til evalueringen ble publisert i 2011. Til tross for denne stigningen var tilliten i 2011 fortsatt lavere enn før reformen ble innført. I likhet med den skotske reformen viser også Balvig og Holmberg til at publikums rangering av politiets lokale tilknytning ble lavere enn den var før reformen (Balvig & Holmberg, 2011).

I de tre ovennevnte eksemplene ser vi ulike resultater av sentraliseringstiltak. I alle de tre eksemplene ble den instrumentelle etterforskningskapasiteten bedret. I Follo politidistrikt så man en økning i tillit, mens den i Danmark og Skottland ble noe svekket. Det er vanskelig å gi noen entydig forklaring på om variasjonene i tillit skyldes omorganisering eller utenforliggende forhold. Resultatet av evalueringene gir oss allikevel en indikasjon på at sentralisering kan ha utilsiktede konsekvenser for tillitsaspektet ved politiets virke. Til tross

for at intensjonen bak sentraliseringsreformer er styrket lokal tilknytning og ivaretagelse av kunnskap om lokale forhold, kan det virke som om resultatet i realiteten blir det motsatte. Evalueringsrapportene av alle de tre ovennevnte reformene viser at den lokale tilknytningen og kunnskapen om lokale forhold ble svekket.

Her kommer jeg tilbake til omorganiseringen i Follo politidistrikt. Som nevnt innledningsvis i kapittelet lyktes reformen i Follo tilsynelatende bedre enn de nasjonale reformene hva gjelder tillitsaspektet. Ved å sammenligne premissene for omorganiseringen i Follo med de to nasjonale reformene blir det tydelig at utgangspunktene var noe forskjellige. I Follo bar omorganiseringen preg av samspill med kommunen og andre lokale aktører. Selv om bestillingen kom fra sentralt hold, fikk lokale aktører være med å prege prosessen på en slik måte at hensynet til lokale variasjoner ble ivaretatt. Det kan virke som at fordi omorganiseringen ble administrert nedenfra og opp, evnet man å ta hensyn til de lokale variasjonene som er avgjørende for publikums inntrykk av politiet som et lokalt politi.

De nasjonale reformene derimot er i hovedsak styrings- og strukturreformer som er blitt innført ovenfra og ned. Det kan tenkes at man i prosessen ikke har maktet å involvere de lokale aktørene i like stor grad som i Follo. Det fremgår av evalueringen av den skotske reformen at man var for vage med å definere hva et lokalt politi skulle være. De nasjonale bestemmelsene førte til begrensninger i lokale tilpasninger. Dette kan ha ført til usikkerhet om hvorvidt de lokale variasjonene blir tatt hensyn til, og skapt motstand og mistillit i lokalbefolkningen. Tap av lokalkunnskap og lokal forankring kan med andre ord tenkes å ha negativ innvirkning på tillitsrelasjonene fordi det svekker publikums inntrykk av et lokalt politi som er i stand til å løse lokale problemer.

Nærpolitimodellen – et ekko fra fortiden?

Nærpolitireformen føyer seg inn i rekken av omorganiseringsprosesser som har til hensikt å redusere antall politidistrikter og driftsenheter. Norsk politi har historisk sett høstet stor tillit i befolkningen. Nærpolitimodellen har tilsynelatende vært et godt utgangspunkt for et solid tillitsbånd mellom politi og publikum. Til tross for dette kan man tenke seg at det som har fungert godt i fortiden ikke nødvendigvis vil fungere like godt i fremtiden. Professor Paul Larsson ved Politihøgskolen peker på at det norske samfunnet er i endring, og at fremtiden vil kreve stadig mer av politiet for å opprettholde legitimitet og tillit i befolkningen (Larsson, 2010).

Det sies at verden blir mindre som følge av den teknologiske utviklingen og økt geografisk mobilitet. Da Politireform 2000 ble innført hadde antall politidistrikter vært nesten uendret siden slutten av 1800-tallet (Prop.61LS). Antall distrikter tok altså utgangspunkt i virkeligheten slik den var for over hundre år siden. På denne tiden var samferdsels situasjonen en helt annen. Det tok mye lenger tid å ferdes mellom kommunene og behovet for et lokalt lensmannskontor var større. I dag kan publikum komme i kontakt med politiet via internett sittende i sin egen stue. Politianalysen peker på at den desentraliserte strukturen som kjennetegner Nærpolitimodellen i realiteten er til hinder for et lokalt tilgjengelig politi. Derfor kan det være legitimt å stille spørsmålet; er Nærpolitimodellen gått ut på dato?

Forskningen jeg har drøftet viser at Nærpolitimodellens prinsipper om at politiet skal være desentralisert og integrert i lokalsamfunnet kan fungere tillitsfremmende. Samtidig stiller kriminalitetsutviklingen stadig større krav til politiet som organisasjon. Utvikling og innovasjon krever endringsvilje, og det som i dag er kjent og kjært var en gang nytt og ukjent. Derfor kan det tenkes at omorganiseringen av norsk politi er en nødvendig forutsetning for å ivareta fremtidens tillitsrelasjon.

Avslutning

Formålet med oppgaven har vært å undersøke hvilke implikasjoner Nærpolitireformens sentraliseringstiltak kan få for tillitsrelasjonen mellom politi og publikum. Intensjonen bak oppgaven har vært å trekke frem argumenter som belyser problemstillingen på en faglig forsvarlig og objektiv måte heller enn å komme med en entydig konklusjon.

Arbeidet med oppgaven har vist at tilliten til politiet i Norge ikke utelukkende skyldes politiets egen innsats, men også større omkringliggende samfunnsmessige trekk. Dette får betydning for hvordan vi organiserer de store samfunnsinstitusjonene våre. Organiseringen av Politi- og lensmannsetaten er en del av de strukturelle linjene i samfunnet som danner grunnlaget for befolkningens systemtillit til staten. De rammene vi legger i dag vil danne grunnlaget for fremtidens tillitsmålinger. Det betyr at dersom vi i fremtiden skulle måle en vedvarende endring i tillitsstanden vil dette trolig skyldes faktorer som det er for sent å gjøre noe med. Vi har altså mye å vinne på å identifisere de mest sentrale tillitsfremmende faktorene og anvende disse som styringsverktøy for hvordan vi organiserer politiet.

Gjennom sentralisering har Nærpolitireformen til hensikt å legge til rette for økt kompetanse og økt lokal tilgjengelighet. Jeg har derfor undersøkt på hvilken måte disse kvalitetene påvirker tillitsrelasjonen. Preposisjonene fremhever at politiets kompetanse er en avgjørende

forutsetning for tillit i befolkningen. Foreløpig er det lite forskning som støtter denne påstanden. Det som imidlertid fremgår er at politiets faktiske evne til å bekjempe kriminalitet er mindre utslagsgivende for variasjoner i graden av tillit. Publikums opplevelse av å bli behandlet rettfærdig, og ivaretagelse av rettsstatsverdier er tilsynelatende av større betydning. Man kan allikevel anta at regjeringens valg om å fokusere på kompetanseheving bygger på et behov for å imøtegå den stadig økende forekomsten av alvorlige kriminalitetsformer. Politiets evne til å håndtere disse utfordringene kan tenkes å påvirke fremtidens tillitsrelasjon. Her har sentralisering vist seg å ha positiv effekt.

Videre skal reformenes strukturelle sentraliseringstiltak føre til frigjøring av ressurser som skal omsettes i økt patruljering og bidra til økt tilstedeværelse. For problemstillingen min blir altså betydningen av tilstedeværelsesbegrepet avgjørende. Dersom sentralisering fører til økt tilstedeværelse av et tilreisende utrykningspoliti mister man nærpolitidimensjonen. Dette kan ha negativ innvirkning på tillitsrelasjonen over tid. Samtidig kan økt lokal tilstedeværelse påvirke tillitsrelasjonen i positiv retning dersom tilstedeværelsen bærer preg av tillitsfremmende virksomheter som kommunikasjon og rituell forebyggende patruljering. For fremtidens tillitsrelasjon er det altså avgjørende at vi er oss bevisst hvilken form for tilstedeværelse vi legger opp til. En vag forståelse av tilstedeværelsesbegrepet kan vanskeliggjøre arbeidet med å tilrettelegge for tillitsfremmende politiarbeid.

Det har vært hensiktsmessig for meg å undersøke og sammenligne resultatet av sentraliseringsprosesser nasjonalt og internasjonalt. I alle de tre evalueringsrapportene jeg har henvendt meg til fremgår det at kunnskapen om lokale forhold og den lokale forankringen ble svekket i kjølvannet av omorganiseringen. Det kom frem av evalueringen av de to nasjonale reformene at tilliten til politiet sank, mens den i Follo steg. På bakgrunn av dette kan det virke som at ivaretagelse av hensyn til lokale variasjoner er en forutsetning for at sentraliseringsreformer skal lykkes. I Norge er det store lokale forskjeller. Derfor kan det være hensiktsmessig at lokale myndigheter og lokalbefolkningen blir involvert i utformingen av politiet i sitt område. Dette vil sørge for ivaretagelse av lokale politisære utfordringer og samtidig bidra til at publikums opplevelse av et lokalt nærpoliti består.

Ved sentraliseringen løper man risikoen at den lokale tilknytningen blir svekket og at politiet utvikler seg fra å være en integrert del av lokalsamfunnet til kun å rykke ut ved enkelthendelser. Basert på forskningen jeg har drøftet i denne oppgaven kan man tenke seg at en slik utvikling kan være skadelig for tillitsforholdet over tid. Samtidig har sentralisering vist seg å ha positiv effekt på politiets effektivitetsgrad og evne til å bekjempe alvorlige

kriminalitetsformer. Selv om forskning ikke fremhever kompetanse som den mest tillitsfremmende faktoren kan man allikevel tenke seg at evne til å håndtere disse utfordringene vil påvirke fremtidens tillitstilstand.

Nærpolitireformen legger opp til å styrke både den lokale tilknytningen og samtidig øke politiets evne til å bekjempe alvorlige kriminalitetsformer. Erfaringer med sentraliseringsreformer fra utlandet antyder imidlertid at det kan være vanskelig å få i pose og sekk. Det kan se ut som at vi gjennom sentralisering vil vinne noe, men tape noe annet. Om det er det vi får eller det vi mister som blir mest avgjørende for å bevare den sterke tillitsrelasjonen vi har i dag, gjenstår å se.

Avsluttende refleksjon

En av grunnen til at jeg valgte å skrive bacheloroppgave om Nærpolitireformen er det store samfunnsmessige engasjementet som preger det offentlige ordskiftet rundt omorganiseringen av norsk politi- og lensmannsetat. Jeg tillater meg derfor å komme med følgende avsluttende refleksjon.

Siden politiroллеutvalget fastsatte de ti grunnprinsippene for norsk politi i 1981 har Nærpolitimodellen dannet verdigrunnlaget til norsk politi- og lensmannsetat. Blant grunnpilarene stod prinsippene om at politiet skal være desentralisert og integrert i lokalsamfunnet. Da politianalysen ble overlevert Justisdepartementet ble den kritisert av høringsinstansene og i Stortinget for å ikke nevne Nærpolitimodellen. Det som kjennetegner både politianalysens anbefalinger og den pågående omorganiseringen av norsk politi er blant annet en kraftig reduksjon i antall distrikter og tjenestesteder samt etablering av robuste fagmiljøer. Evalueringsrapporter av norske og internasjonale sentraliseringsreformer har vist at den lokale tilknytningen er blitt svekket i kjølvannet av omorganiseringene. Det som derimot er blitt styrket er kostnadseffektivitet og kompetansen til å etterforske alvorlig kriminalitet. Med dette i mente kan det virke som om effektivitet og kompetanse har overtatt som verdimesig særkjenne ved nærpolitiet.

Det kan tenkes at engasjementet knyttet til omorganiseringen av norsk politi følger av at debatten i realiteten dreier seg om et verdispørsmål. Et spørsmål om hva slags politi vi vil ha. Siden 1980-tallet har nærpolitiet blitt definert ut ifra verdiene som ble fastsatt av politiroллеutvalget. Med innføringen av Nærpolitireformen kan det virke som om prinsippene om at politiet skal være desentralisert og integrert i lokalsamfunnet er blitt byttet ut med effektivitet og kompetanse. Det kan virke som at vi med Nærpolitireformen har omdefinert

hvilke verdier som skal prege Nærpolitikonseptet. Når vi systematisk beveger oss vekk fra Nærpolitimodellens verdigrunnlag, og vi allikevel insisterer på at vi styrker nærpolitiet, kan det i realiteten se ut til at det er meningsinnholdet i Nærpolitikonseptet som reformeres. Det handler om hvilke verdier vi ønsker å beholde og hvilke vi kaster over bord.

Nærpolitireformen ble lansert som en struktur- og kvalitetsreform, den kan nok også beskrives som en verdireform.

Referanser

- Andenæs, J., & Fliflet, A. (2006). Kap 7, Grunnloven - forutsetninger og idégrunlag. I J. Andenæs, & A. Fliflet, *Statsforfatningen i Norge* (ss. 69-73). Universitetsforlaget.
- APS Group Scotland. (2016). *Evaluation of Police and Fire Reform: Year 1- Annex 1: Evidence Review*. Edinburgh: The Scottish Government,.
- Augeland, R., Mæland, H., & Røsandhaug, K. (2004). Kap 6, politimyndighet. Politimannens rettigheter og plikter. I R. Augeland, H. Mæland, & K. Røsandhaug, *Politirett* (ss. 317-340). Gyldendal Akademiske.
- Blavig, F., & Holmberg, L. (2004). *Politi og trygghet - Forsøk med nærpolti i Danmark*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Dalland, O. (2012). Kap. 7, Hva er metode . I O. Dalland, *Metode- og oppgaveskriving for studenter* (ss. 111-120). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Egge M, G. J. (2012). Kap 3, Snakk om tillit . I P. Lagestad, *Kommunikasjon og konflikthåndtering - Publikumsrettet arbeid i et politifaglig perspektiv* (ss. 52-68). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Ellefsen B, L. P. (2014). Kap 1, Skandinavisk politihistorie. I P. Larsson, H. Gunhus, & R. Granér, *Innføring i politivitenskap* (ss. 29-52). Oslo: Cappelen Damm AS.
- Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Oslo: Pax.
- Finstad, L. (2014). Kap 9, Det konfliktfylte politiarbeidet. I P. Larsson, H. Gunhus, & R. Granér, *Innføring i politivitenskap* (ss. 229-254). Oslo: Cappelen Damm.
- Giddens, A. (1997). *Modernitetens konsekvenser*. Oslo: Pax Forlag.
- Gundhus H, L. P. (2014). Kap 11, Fremtidens politi. I P. Larsson, H. Gunhus, & R. Granér, *Innføring i politivitenskap* (ss. 273-301). Oslo: Cappelen Damm.
- Holmberg, L. (2004, 5). Police and the Feeling of Safety: the Rise (and Fall?) of Community Policing in the Nordic Countries. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, ss. 205-219.
- Hough, M., & Roberts, J. V. (2012). Public opinions, crime, and criminal justice. I M. Maguire, R. Morgan & R. Robert (Eds). I *The Oxford Handbook of Criminology*. Oxford: Oxford University Press.
- Howdon, J., Ryan, J., & Griffin, S. (2003, Juni 4). Policing Tactics and Perceptions of Police Legitimacy. *Police Quarterly*, ss. 469-491.
- Humlegård, O. R. (2014). Publikum og oss. *Norsk politi nr. 4*, 4-5.
- Jackson, J., & Sunshine, J. (2007). Public confidence in policing – a neo –Durkheimian perspective 47 (2). *British Journal of Criminology*, ss. 214-233.
- Johannesen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2011). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Kääriäinen, J. (2007, 4). Trust in the Police in 16 European Countries: A Multilevel Analysis. *European Journal of Criminology*, ss. 409-435.

- Larsson, P. (2010). Tillit til politiet: Fra nærhet til forhandlet legitimitet. I S. Runhovde. Oslo: Politihøgskolen.
- Larsson, P. (2014, Januar). Normaliseringen av det unormale - Utvidelsen i bruk av utradisjonelle politimetoder. *Nordisk politiforskning*, ss. 41-57.
- Lie, E. M. (2015). Kap 6, Lokalorientert politiarbeid. I E. M. Lie, *I forkant* (ss. 182-220). Oslo: Gyldendal Akademiske .
- Lomell, H. M. (2014). Kap 10, Polisære virksomheter utenfor politiet. I P. Larsson, H. Gunhus, & R. Granér, *Innføring i politivitenskap* (ss. 255-272). Oslo: Cappelen Damm.
- Myhrer, T. (2014). Kap 3, Politiretten - samfunnsbeskyttelse og rettssikkerhet. I P. Larsson, H. Gunhus, & R. Granér, *Innføring i politivitenskap* (ss. 79-109). Oslo: Cappelen Damm.
- Olsvik, E. (2013). *Vitenskapsteori for politiet* . Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Politidirektoratet . (2008). *Politiets nasjonale innbyggerundersøkelse*. Oslo: Politidirektoratet / TNS Gallup.
- Politidirektoratet. (2012). *Politiets nasjonale innbyggerundersøkelse 2012*. Oslo: Politidirektoratet.
- Politi-loven. (1995). *Lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet, sist endret ved lov 20 juni 2014 nr 48 fra 20 juni og nr 47 fra 1 juli 2014*. Fagbokforlaget.
- Skogan, W. (2006, Juni 16). Assymetry im the impact of encounters with police. *Policing & Society*, Vol. 16, No. 2, ss. 99-126.
- Solberg, J. P. (2012). Nå bretter vi opp ermene. *Norsk politi nr. 3 oktober 2012*, 8-14.
- St. meld. nr. 42 (2004-2005). (2005). *Politiets rolle og oppgaver kap 1 og 2*. Oslo: Justis- og politidepartementet.
- Sæveraas, R. (2006). *Sluttevaluering Politireform 2000*. Sandvika : AGENDA Utredning & Utvikling AS.
- Trædal, T. J. (2016, september). Hentet fra Politiforum.no:
<http://politiforum.no/no/nyheter/2016/september/Politisjefen+gikk+av%2C+lokalt+politi+f%C3%B8lte+seg+oversett+og+tilliten+sank.d25-T2JHS4d.ips>
- Selvvalgt pensum**
- Balvig, F., & Holmberg, L. (2011). *Verdens bedste politi*. København: Jurist- og økonomforbundets forlag (Kap. 1 og 9. Totalt 42 sider).
- Egge, M., Berg, M., & Johansen, N. (2010). Kap. 2, Prosjektets prinsipper og nøkkelbegreper . I *En god dag på jobben - evaluering av prosjektet "Trygghet og tillit* (ss. 25-45). Oslo: Politihøgskolen.
- Egge, M., Strype, J., & Thomassen, G. (2012). *Tillit til politiet etter 22. juli*. Oslo: Politihøgskolen (s. 7-36).
- Hoff, P. T., & Helgesen, O. (2012). *Evaluering av prøveordning i Follo politidistrikt*. Høvik : Agenda Kaupang AS (s. 22-67).
- Johansen, N. B. (2010). Kap, 3 Mysteriet med befolkningens tillit til politiet. I S. R. Runhovde, *Tillit til Politiet* (ss. 43-71). Oslo: Politihøgskolen.

Kääriäinen, J. (2008, September 2). Why Do the Finns Trust the Police? *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, ss. 141-159.

NOU2013:9. (2013). *Ett politi - rustet til å møte fremtidens utfordringer. Politianalysen*. Oslo: Justis og politidepartementet (Kap. 10 og 12. Totalt 68 sider) .

Prop.61LS. (u.d.). *Trygghet i hverdagen - Nærpolitireformen*. Oslo: Det kongelige justis- og beredskapsdepartement (s. 5-85).

Thomassen, G. (2010). Kap, 4 Sosial tillit, politisk tillit og tillit til politiet. I S. R. Runhovde, *Tillit til politiet* (ss. 71-91). Oslo: Politihøgskolen.

Totalt: 350 sider